

«Στα μονοπάτια της μυθολογίας»

Τρωικός πόλεμος

Άρθρα και έρευνες

Δούρειος Ίππος: Παγίδα ή πολιορκητική μηχανή;

Σύμφωνα με την ομηρική παράδοση, οι Αχαιοί, μετά τον θάνατο του Αχιλλέα και τον δεκάχρονο εξαντλητικό πόλεμο κάτω από τα τείχη της Τροίας, είχαν φθάσει στα όρια της απογοήτευσης. Τότε παρενέβη η Αθηνά η οποία έδωσε την ιδέα στον Επειό, γιο του Πανοπέα από τη Φωκίδα, να κατασκευάσει τον Δούρειο Ίππο. Επρόκειτο για ένα τεράστιο ξύλινο άλογο, κούφιο στο εσωτερικό του. Μέσα σ' αυτό κρύφθηκαν οι δώδεκα πιο σημαντικοί ήρωες των Αχαιών, μεταξύ αυτών οι Διομήδης, Αγαμέμνονας, Μενέλαος, Ιδομενέας, Φιλοκτήτης, Οδυσσέας, Νεοπτόλεμος (ο γιος του Αχιλλέα) και άλλοι.

Οι Τρώες πείστηκαν ότι επρόκειτο για αφιέρωμα των αποχωρούντων εχθρών τους προς την Αθηνά και το έσυραν μέσα στην Τροία. Το ίδιο βράδυ οι 12 ήρωες ξεγλίστησαν από την κρυψώνα τους και εκμεταλλευόμενοι το γλέντι των Τρώων για το τέλος του πολέμου, άνοιξαν τις πύλες. Στη συνέχεια οι Αχαιοί, που δεν είχαν φύγει, αλλά είχαν κρυφτεί στη γειτονική Τένεδο, μπήκαν μέσα, κατέσφαξαν τους πάντες και έκαψαν την πόλη δίνοντας ένα αιματηρό τέλος στον πιο διάσημο πόλεμο της αρχαιότητας. Ωστόσο, προκύπτουν δύο βασικά ερωτήματα. Ήταν οι Τρώες τόσο αφελείς ώστε να σύρουν μέσα στην πόλη ένα «δώρο των

Δαναών», γκρεμίζοντας μάλιστα και ένα μέρος του απόρρητου τείχους τους; Ήταν δυνατόν οι Αχαιοί να διακινδυνεύσουν την ζωή των αρχηγών τους και επικεφαλής της εκστρατείας, αφήνοντάς τους μόνους τους μέσα στο άλογο. Και τα δύο ερωτήματα απαντώνται λόγω της θεϊκής παρέμβασης. Όταν ο Τρώας ιερέας Λαοκόων αντέδρασε στη θέληση των συμπατριωτών του να φέρουν τον Δούρειο Ίππο μέσα στην πόλη, ο Ποσειδώνας έστειλε δύο τεράστια φίδια από τη θάλασσα τα οποία έπνιξαν τη μοναδική λογική φωνή των Τρώων εκείνες τις κρίσιμες στιγμές. Ως εκ τούτου, οι 12 κρυμμένοι αρχηγοί ήταν υπό την προστασία του θεού.

Ωστόσο, από την ανάγνωση των σχετικών αρχαίων κειμένων για τον Τρωικό πόλεμο προκύπτει ένα πρόβλημα που έχει να κάνει με τη χωρητικότητα του Δουρείου Ίππου. Η Μικρή Ιλιάδα κάνει λόγο για 3.000 άνδρες, ενώ οι μεταγενέστεροι συγγραφείς μιλούν για 100, 50 ή και 12 άνδρες όπως προαναφέρθηκε. Όλες οι παραστάσεις αγγείων με τον Δούρειο Ίππο (π.χ. ο αμφορέας της Μυκόνου) τον απεικονίζουν φυσιοκρατικά ως άλογο. Το γεγονός όμως ότι απεικονίζονται πολεμιστές και στην πλάτη του αλόγου, εκτός από το εσωτερικό του και το ότι η όλη κατασκευή κινείται πάνω σε τροχούς μας ωθεί να υποθέσουμε ότι ο Δούρειος Ίππος είναι η πρώτη καταγεγραμμένη ελληνική πολιορκητική μηχανή! Ήδη πριν από την τρωική εκστρατεία πολιορκητικές μηχανές ήταν γνωστές τόσο στους Αιγυπτίους όσο και τους Χετταίους. Οι Αχαιοί που διατηρούσαν σχέσεις και με τους δύο λαούς, πιθανώς να δανείστηκαν την τεχνογνωσία τους πάνω σε αυτό το θέμα. Αν υιοθετήσουμε λοιπόν τον αριθμό των 3.000 ανδρών της Μικρής Ιλιάδας ίσως ήταν οι απαραίτητοι για την κίνηση της πολιορκητικής μηχανής. Ίσως επρόκειτο για μια «πρόγονο» ελεπόλεως, δηλαδή ενός ξύλινου πύργου, κινούμενου σε τροχούς με κλίμακα στο πίσω μέρος. Εκατοντάδες ή και χιλιάδες άνδρες ωθούσαν τον πύργο στα τείχη της πολιορκημένης πόλης και πολεμιστές σκαρφάλωναν σε αυτά από την κλίμακα.

Σχεδόν όλοι οι μελετητές πάντως αποκλείουν να ήταν ο Δούρειος Ίππος ελέπολις, καθώς αυτού του είδους η πολιορκητική μηχανή δεν αναφέρεται πουθενά παρά μόνο στην ελληνιστική εποχή. Ποιος όμως μπορεί να αποκλείσει το ενδεχόμενο να επρόκειτο για κάποιο πολιορκητικό πύργο με «κρίο» υπό τη μορφή αλόγου; Κανείς σύμφωνα με τον περιηγητή Παυσανία, ο οποίος γράφει σχετικά με αφορμή την εντύπωση που του προκάλεσε ένα τεράστιο ορειχάλκινο ομοίωμα του Δούρειου Ίππου στην Ακρόπολη της Αθήνας: «Το γεγονός ότι το έργο αυτό του Επειού ήταν ένα μηχανήμα για το γκρέμισμα του τείχους το γνωρίζει όποιος δεν θεωρεί εντελώς ανόητους τους Φρύγες». Πολιορκητική μηχανή ή απλά μύθος και προϊόν λογοτεχνικής φαντασίας; Φαίνεται ότι το θρυλικό ξύλινο άλογο κρατά ακόμα στο εσωτερικό του καλά φυλαγμένο το μυστικό του.

Νίκος Γιαννόπουλος
Ιστορικός

Πηγή: www.mixanitouxronou.gr/

«Στα μονοπάτια της μυθολογίας»

Τρωικός πόλεμος

Άρθρα και έρευνες

Πότε έγινε ο Τρωικός Πόλεμος;

Την άποψη ότι ο Τρωικός Πόλεμος διεξήχθη περίπου 150 χρόνια πριν από το 1200 π.Χ. εκφράζει ο μαθηματικός ερευνητής Αρχαιοαστρονομίας δρ. Μηνάς Τσικριτσής, ο οποίος με τη συνεργασία του αστροφυσικού Ξενοφώντα Μουσαά, παρουσιάζει στοιχεία βάσει των οποίων πιθανολογείται ότι ο Τρωικός Πόλεμος ξεκίνησε το 1347 π.Χ. «Η προσέγγιση αυτή είναι πιθανό να αμφισβητηθεί από τις γνωστές ιστορικές αντιλήψεις που μαθαίνουμε στο σχολείο και θέλουν τον Τρωικό Πόλεμο περίπου το 1200 π.Χ. Τα συμπεράσματά μας μεταφέρουν χρονολογικά τα γεγονότα 150 χρόνια πίσω από την καθιερωμένη άποψη. Έτσι πιθανότατα ο Τρωικός Πόλεμος ξεκινά το 1347 π.Χ. και η γέννηση του Ηρακλή είναι το 1406 π.Χ.» επισημαίνει στο Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων (ΑΠΕ-ΜΠΕ) ο κ. Τσικριτσής.

Τα στοιχεία της έρευνάς του, ο κ. Τσικριτσής, θα τα παρουσιάσει σε εκδήλωση που διοργανώνει ο Πολιτιστικός Σύλλογος Μινωικός Πολιτισμός και θα πραγματοποιηθεί αύριο Σάββατο στη δημοτική αίθουσα Ανδρόγεω στο Ηράκλειο Κρήτης.

Θέμα της παρουσίασης του ερευνητή είναι: «Η Αρχαιοαστρονομία στην ερμηνεία αρχαιολογικών ευρημάτων και ιστορικών αναφορών» και σχετίζεται με τρεις ηλιακές εκλείψεις που σε συνδυασμό προσδιορίζουν τη χρονολόγηση της γέννησης του Θηβαίου Ηρακλή και την περίοδο που έγινε ο Τρωικός Πόλεμος.

«Τα στοιχεία αποκτούν μια σταθερή βάση, η οποία συνδυάζει αρχαιοαστρονομικές παρατηρήσεις, με αρχαιολογικά και ιστορικά στοιχεία από τον χετιτικό, αιγυπτιακό και μυκηναϊκό πολιτισμό. Έτσι μπορεί να ξεκινήσει μια νέα αναζήτηση της σχέσης των γεγονότων του Τρωικού Πολέμου και της περιγραφής του Ομήρου» λέει ο κ. Τσικριτσής και προσθέτει πως τα γεγονότα αυτά συνδέονται με ηλιακές εκλείψεις κατά τη μάχη γύρω από το σώμα του Πατρόκλου και τη Μνηστηροφονία, που συμβαίνουν με διαφορά 10 σεληνιακών ετών όπως περιγράφονται από τον Όμηρο.

«Παράλληλα τα γεγονότα αυτά συσχετίζονται άμεσα με την περίοδο χρονολόγησης της γέννησης του Θηβαίου Ηρακλή που απέχει μια γενεά από τους συντελεστές του Τρωικού Πολέμου» επισημαίνει.

Σύμφωνα με τον ερευνητή, η έρευνα για την Τροία δεν εξαντλείται σήμερα στον Όμηρο. Οι κλασικές σπουδές που ασχολούνται με το τρωικό πρόβλημα αξιοποιούν και άλλους τομείς έρευνας και επιστημών. Έτσι τα δεδομένα προσδιορισμού του χρόνου καταστροφής της Τροίας μπορούν να προκύψουν από τις εξής πηγές:

1. Αστρονομικές περιγραφές που διασώζονται στο έπος του Ομήρου και στα ορφικά κείμενα
2. Αρχαιολογικά ευρήματα πρόσφατα και παλαιά από τις ανασκαφές στην Τροία
3. Ιστορικά στοιχεία που αντλούμε από επιγραφές σε γραμμική Β στον ελλαδικό χώρο, όσο και σε ορισμένες συμφωνίες σε πινακίδες που βρέθηκαν στην περιοχή της Χατούσας που συνδέουν το Ίλιον–Τροία, με τους Αχαιούς και Αιγυπτίους.
4. Ειδικά το αρχείο της γραμμικής Β των περίπου 400 κατεστραμμένων αρμάτων της Κνωσού, δείχνει τη συσχέτιση με την επιστροφή του Ιδομενέα από την Τροία και είναι η πρώτη καταγραφή σε αρχείο που σχετίζεται με λάφυρα του Τρωικού Πολέμου.

Η χρονολογική προσέγγιση της δράσης των ηρώων και μυθικών προσώπων όπως: Ορφέα, Ηρακλή, Κάδμου, Δαναού, Αχιλλέα, Οδυσσέα και πολλών άλλων θα συμβάλει στην ιστορικοποίησή τους, υποστηρίζει ο κ. Τσικριτσής με αποτέλεσμα να συνδεθεί και να αποσυμβολοποιηθεί η δράση τους μέσα σε ιστορικό πλαίσιο.

«Σύμφωνα με την ανάλυση των εκλείψεων που πραγματοποιήσαμε σε συνδυασμό με τα στοιχεία που αντλούνται από τα κείμενα του χετιτικού, αιγυπτιακού και μυκηναϊκού πολιτισμού θεωρούμε ότι οι παράμετροι συγκλίνουν με τα αστρονομικά φαινόμενα που καταδεικνύουν ως ημερομηνία της επιστροφής του Οδυσσέα, την 16η Οκτωβρίου 1327 π.Χ. και την άλωση της Τροίας τον Απρίλιο του 1337 π.Χ.» υποστηρίζει ο κ. Τσικριτσής.

Πηγή: <http://www.express.gr/>